

EMBERFOGÁS

Szeneslegény a talpán

November 4-én a Magyar Televízió (sajnos) bemutatta Vágvolgyi B. András Kolorádó Kid című játékfilmjét, melynek főhőse egy pesti vagány srác, egy szeneslegény, Kreuzer Béla, akit tizenöt év börtönre ítélnék az 1956-os forradalomban való részvételéért. Hála Istennek sokan élnek még a pesti srácok közül, szívesen elmennék arra a vetítésre, ahol úgy húszan-harmincan megnézik ezt a produkciót. Elvileg erre lenne lehetőség október 14-e óta, mióta a filmszínházak műsorukra tűzték a Kolorádó Kidet, melyet a 41. Magyar Filmszemlén legjobb közönségfilmnek választottak, és szakmai díjakkal is elismertek. A film visszhangját kutatva feltűnt, hogy a Revizor kritikái portál, mely azokat az alkotásokat kíséri szakkritikai figyelemmel, melyek állami források támogatásával jöttek létre (2008-ban az oktatási és kulturális miniszteri keretből húszmillió forintot adtak a produkció megvalósítására) „öntetszelgő, komoly, rossz” filmnek tartja a Kolorádó Kidet. Míg az ES, az Index és az Origo kritikusa összességében baráti és elismerően fogalmazta meg véleményét, addig a Népszabadság és a Magyar Narancs ítélszének véleménye meglehetősen lehangelő. (Ez utóbbi kissé meglepő, elvégre Vágvolgyi B. András évekig éceszgébere volt a Mancsnak.)

Ez a film nagyon rossz. Kimondhatnám ezt trágárul is, mivel ez a stílus közel áll az újdonsült rendezőhöz, a Kolorádó Kidben csak úgy röpködnek az alpári beszólások. Félreértés ne essék, attól még lehetne jó film, csakhogy a menetrend szerint elhangzó káromkodások ugyanúgy nincsenek a helyükön, mint ahogy semmi sincs rendben ebben a keszekuszaságban, vagy ahogy a rendező mondja: „Kádár-noir”-ban. (Tényleg, mi az, hogy Kádár-noir?)

Vágvolgyi B. András elég nagy vargabetűvel jutott el a filmrendezésig, ahol remélhetőleg nem időzik majd el hosszasan, hiszen rendkívül sokoldalú ember: publicista, író (1989), lapalapító, műfordító (Hunter S. Thompson könyvek) producer, „dokuren-

dező”, monográfus (Eörsi István), szociológus, sajtófőnök (Nagy Imre újrateremtés), ösztöndíjas (Harvard Egyetem), gyakornok (New York Times)... Évekre volt szüksége ahhoz, hogy a Kolorádó Kid című film témáját filmre vigye. Egyik ihletője Eörsi István költő, író lehetett, akit 1956 decemberében nyolc év börtönre ítélték, majd 1960. augusztus 20-án amnesztiával szabadult, a másik Eörsi László történész.

A Kreuzer Bélához hasonló pesti vagányok és nehézfűk részvétele az 1956-os forradalomban és további sorsuk a megtorlás idején, mint téma akár izgalmas is lehetne, ha a szeneslegény és társai igazán karakterekké válnának és nem maradnának sablonos figurák: feljelentő házmester köntösben, kukkoló szomszédasszony, bunkó börtönőr, neonfényes jampi-bár, dörzsölt tippadók a lovin, frigid ügyész, naiv prosti, jobb sorsa érdemes bűnbalek, tégl a zárkában, suhogó Kádár-kolbász ... A legszomorúbb az egészben az, hogy a film olyan benyomást kelt a pesti srácokról, mintha kivétel nélkül bunkó-tahó lett volna mindegyik. Ha a harcokban résztvevők ennyire sötétek lettek volna, mint a Kolorádó Kid figurái, akkor a forradalom alighanem október 24-re virradóra véget ért volna. Nem tudom, hogy Vágvolgyi B. András hány olyan emberrel találkozott már életében, aki részt vett a harcokban, nekem volt szerencsém néhányhoz, de sajnos Kreuzer Béla egyikre sem emlékezett.

Számomra úgy tűnt, mintha az egész sztori meg akarna felelni annak a szubkultúrának, akik rajonganak Tarantino filmjeiért (a rendező könyvet írt róla), túl „ponyvaregényesre” sikeredett. Úgy kezdődik, mint egy Raymond Chandler detektív-történet filmváltozata: egy Magyarországra érkező külföldi tényfeltáró újságíró öntudatos arccal belső monológot folytat Budapest lakóinak hősiességéről, miközben gépkocsijának volánját markolja. Azután az idősíkok összevissza váltják egy-

mást, Kreuzer Béla hol itt, hol ott tűnik fel, akarata ellenére belecsöppen a Corvin-közben zajló harcok kellős közepébe. Éppen a Rajk László temetésén felcsipett nőjével készül szeretkezni a kádban, amikor betalál egy lövedék a bérleménybe. (Na már most ezt ugyebár nem hagyhatja annyiban egy szeneslegény.) Csatlakozik a felkelőkhöz, amiért később hosszú börtönbüntetésre ítélik, szabadulása után lelövi zárkatársát, aki besúgta, majd disszidál Amerikába. Colorado-ban telepszik le, egy Woody Creek nevű helyen, valószínűleg azért, mert ott élt Vágvolgyi másik nagy kedvence, Hunter S. Thompson, amerikai író és újságíró, a gonzó újságírás kitalálója, aki 2005-ben Aspen közelében található birtokán föbe lőtte magát. (A gonzó újságírás olyan szubjektív alkotómódszer, mely jelentős részben tudatmódosító szerek hatása alatt megy végbe). A Kolorádó Kidnek remélhetőleg nem lesz folytatása, de ha mégis, akkor – a rendező elképzelései szerint – az Kreuzer Béla és Hunter S. Thompson nagy találkozásáról szól majd. (Hű, alig várom már!...)

A filmben szereplő színészekről Gáspár Tibor (Koltai), a vamzer zárkatárs) és Nagy Zsolt (Kreuzer Béla) kivételével nincs mit mondani, a többiek végig blattolnak. A rendező arra törekedett, hogy filmjében jelen legyen a nyolcvanas évek undergroundjának atmoszférája is, ezt a célt hivatott szolgálni Bárdos Deák Ágnes és Bakács Tibor Settenkedő meg más „undergroundok”. A filmben Iván-Kovács Lászlót, a Corvin-közi felkelők egyik vezetőjét Menyhárt Jenő, az Európa Kiadó zenekar frontembere alakítja. A szereposztásról még annyit, hogy Rózsa György és Palya Bea neve is felkerült a stáblistára.

A film nemcsak a széteső elbeszélőnézőpont miatt hiteltelen. Már a nyitójelenet tele van bakikkal: 1959-ben még nem volt RA 52 53 típusú rendszám, két betű és három szám volt, nem úgy, mint a ház előtt parkoló rendőrautón. Kék forgólámpa 1959-ben

Borbély László író

szintén nem volt, ráadásul, amit erre az autóra szereltek, az sem hiteles, mert először nem a kocsi tetejére szerelhető volt. A kocsi festésével is gond van. Azokban az években nem volt még ez a kék-fehér csíkozás. Ezek után, abba már bele sem megyek, hogyan zajlott egy pesti srác kihallgatása a nyomozás során, mert az sem úgy történt, ahogyan a filmben. Mire valaki eljutott addig, hogy feltegyék neki a kérdéseket, annyira össze lett verve és meg lett alázva egymás után többször, hogy észbe sem jutott visszadumálni.

Időközben könyvben is kiadták a Kolorádó Kidet, a boltokban kiemelt helyet biztosítanak számára, hátha valaki ad érte 2980 forintot. Az egyik magazinban megjelent egy piár cikk, melyben Vágvolgyi így beszél művéről: „Ez a könyv és ez a film, nem '56-os könyv és film. A Kolorádó Kid egy olyan történet, ami részben '56-ban játszódik. Nekem nem a történeti dolgok újragása volt a fontos, hanem az, amire te is utaltál: mivel az emberek megborznak ettől a témától, minden eszközzel meg kell próbálni őket ebből az elutasító léthelyzetből kipöccinteni.”

Nem idézem tovább, mert kezdek én is megborzni, de nem 1956-tól. Azt hiszem a rendezőnek egyvalamiben igazat kell adnom, ez a sztori tényleg nem 1956-os film: inkább szól Eörsi Istvánról, Tarantinóról, Hunter S. Thompsonról, na meg Vágvolgyi B. Andrásról. Ennyi.